

Філоненко О.С.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач;*

Ярина Ю.В.

магістр,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Серед життєвих цінностей сучасної людини перше місце посідає цінність життя і здоров'я. У зв'язку з цим одним із головних стратегічних завдань розвитку України є збереження та зміцнення здоров'я дітей. Воно регламентується і забезпечується такими нормативно-правовими документами, як Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Міжгалузева комплексна програма «Здоров'я нації» тощо.

Так, у статті 7 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено, що завданням дошкільної освіти є збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини. У статті 11 Закону йдеться про те, що дошкільний навчальний заклад повинен створювати умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей, формувати у дітей гігієнічні навички та основи здорового способу життя, сприяти збереженню та зміцненню здоров'я, розумовому, психологічному і фізичному розвитку дітей [1].

Одним із засобів вирішення вищезначених завдань стають здоров'язбережувальні технології, без яких неможливий успішний та продуктивний процес сучасного ДНЗ.

Проблема впровадження здоров'язбережувальних технологій, у зв'язку зі своєю актуальністю, широко представлена у сучасних дослідженнях українських та зарубіжних вчених О. Богініч, О. Василенко, Л. Волошиної, Н. Денисенко, Т. Дуки, О. Івахно, О. Кислої, О. Ковалюк, Н. Костюк, А. Кошель, І. Любарської Т. Мицкан, О. Московченко В. Оржеховської, Н. Поліщук, О. Романової, О. Чешенко та інших.

У науковій літературі репрезентовано багато тлумачень поняття «здоров'язбережувальні технології».

Здоров'язбережувальні технології у дошкільній освіті О. Кисла та А. Кошель характеризують як технології, що спрямовані на розв'язання пріоритетного завдання сучасної дошкільної освіти – завдання збереження, підтримки і зміцнення здоров'я суб'єктів педагогічного процесу в ДНЗ: дітей, вихователів і батьків [2, с. 101-106].

Звертаючись до дослідження Н. Поліщук знаходимо наступні підходи до тлумачення дефініції «здоров'язбережувальні технології»: 1) індикатор якості освітніх технологій; 2) оптимальне поєднання традиційних технологій навчання з принципами, методами і прийомами, спрямованими на збереження й підтримку здоров'я дітей; 3) технології навчання здоров'я, здорового способу життя, формування картини світу здорової нації; 4) навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів; 5) створення сприятливого для здоров'я освітнього середовища; 6) забезпечення навчання і виховання з урахуванням індивідуальних, вікових і психофізіологічних особливостей дітей [5].

О. Ковалюк управління ДНЗ на засадах здоров'язбережувальних технологій розглядає як таке, що сприяє не лише створенню безпечних умов для перебування, навчання та праці у ДНЗ, але й постійному контролю з боку керівництва за додержанням вимог, поставлених перед колективом керівником ДНЗ [3, с. 203-209].

Отже, поняття «здоров'язбережувальні технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності ДНЗ із формування, збереження та зміцнення здоров'я вихованців.

Ефективність всіх технологій залежить від того, як саме в ДНЗ організований процес навчання, чи не завдає він шкоди дітям.

Впровадження здоров'язбережувальних технологій потребують створення відповідних умов. До умов реалізації технології відносять: розвивальне середовище ДНЗ, компетентність педагогів, систему роботи з дітьми, співробітництво з батьками та соціумом.

О.А. Шереметова пропонує багатоетапне впровадження здоров'язбережувальних технологій та методик у навчально-виховний процес ДНЗ:

Здоров'язбережувальні технології повинні відповідати наступним принципам:

1. Принцип незавдання шкоди.
2. Принцип пріоритету дієвої турботи про здоров'я дітей і педагогів.
3. Принцип триєдиного уявлення про здоров'я (єдність фізичного, психічного і духовно-морального здоров'я).
4. Принцип безперервності та наступності.
5. Принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії з дітьми.
6. Принцип відповідності свідомості та організації навчання віковим особливостям дітей [5].

Н.К. Костюк, І.П. Любарська виокремлюють умови забезпечення здоров'язбережувальної сутності:

1. Проектування навчального процесу таким чином, щоб прерогативними завданнями були оздоровчі завдання, а здоров'я становило якісну передумову життєдіяльності дошкільників.

Таблиця 1

**Етапи впровадження здоров'язбережувальних технологій
та методик у навчально-виховний процес ДНЗ**

№ з/п	Етап	Назва етапу	Мета	Завдання
1.	I	підготовчий	знайомство з теоретичними основами технології, методиками	- визначення оздоровчої спрямованості та значущості для дитини; - педагогіко-психологічно-медична оцінка ефективності та прогнозування результату; - вивчення думки батьків та отримання родинної підтримки
2.	II	основний	створення умов та оформлення необхідного матеріалу	- навчання педагогічного колективу; - включення методик в навчально-виховний процес
3.	III	заключний	аналіз результатів використання	- моніторинг дітей; - опитування батьків та педагогів; - презентація результатів (відкриті заходи, виступи, наочний матеріал, висновки та рекомендації).

Джерело [6]

2. Готовність колективу ДНЗ працювати по-новому: особистісна налаштованість працівників ДНЗ на збереження здоров'я малюків як основного елемента загальнолюдської культури; повага до дитини й віра в її досягнення; позитивно-доброзичливі стосунки; врахування базових можливостей дитини та динаміки її власних здобутків; поєднання любові з боку дорослих із об'єктивною вимогливістю. Педагог має займатися інноваційною діяльністю у сфері формування здоров'я дітей.

3. Тісна взаємодія дошкільного навчального закладу та сім'ї. Лише спільні зусилля щодо збереження, формування та зміцнення здоров'я дітей здатні забезпечити ефективний результат [4, с. 387-391].

Отже, здоров'язбережувальні технології у діяльності ДНЗ спрямовані на збереження, підтримку та збагачення здоров'я дітей, виховання ціннісного ставлення до нього. Їх впровадження це багатоетапний процес, що передбачає знайомство з теоретичними

основами технології та методиками, створення сприятливих умов для проведення здоров'язбережувальних заходів та оформлення необхідного матеріалу, здійснення аналізу результатів використання. Важливим є особистісна спрямованість працівників ДНЗ на збереження здоров'я дітей як найбільшої цінності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11 липня 2001 року № 2628-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>. – Назва з екрану
2. Кисла О. Формування здоров'язбережувальної компетентності у дітей дошкільного віку засобами здоров'язбережувальних технологій / О. Кисла, А. Кошель // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 9 (Ч. 2) – С. 101-106.
3. Ковалюк О.М. Управління дошкільним навчальним закладом на засадах здоров'язбережувальних технологій / О.М. Ковалюк // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки керівників навчальних закладів» (29 березня 2016 року). – С. 203-209.
4. Костюк Н.К. Формування здоров'я дітей як важлива складова іміджу сучасного дошкільного навчального закладу / Н.К. Костюк, І.П. Любарська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, випуск 39, 2013 – С. 387-391.
5. Поліщук Н.А. Звіт за результатами наукової проблеми «Здоров'язбережувальне освітнє середовище як умова якісної організації навчально-виховного процесу ЗНЗ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vipro.org.ua/files/silskashkola/polischuk.docx – Назва з екрану.
6. Шереметова О.А. Впровадження інноваційних здоров'язбережувальних технологій в практику роботи сучасного дошкільного навчального закладу: інформаційно-методичний посібник / О.А. Шереметова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.teacherjournal.com.ua/attachments/18578_Шереметова%20методичка.docx. – Назва з екрану.